

Høring – søknad om samtykke til bygging av produksjonsanlegg for fremstilling av sjeldne jordarter i Herøya Industripark i Porsgrunn kommune.

REEtEC AS har søkt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om samtykke til bygging av anlegg for lagring og håndtering av farlig stoff i forbindelse med fremstilling av sjeldne jordarter i Tormod Gjestlands veg 23, gnr./bnr. 56/532, i Herøya Industripark i Porsgrunn kommune.

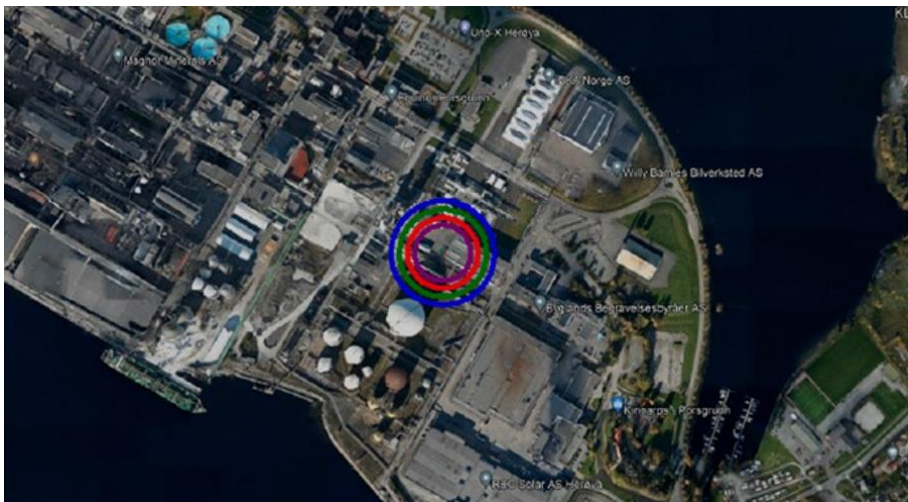
Hva søkes det om?

Det er søkt om samtykke til å bygge et fullskala produksjonsanlegg for lagring og håndtering av farlig stoff i forbindelse med fremstilling av sjeldne jordarter til bruk i blant annet elbiler og vindmøller. Råvaren leveres på container og prosesskjemikalier skal transporteres inn og ut av anlegget med tankbil. I prosessen vil det bli benyttet en syre som er klassifisert som giftig ved innånding. Syren skal lagres utendørs i atmosfæriske tanker med fangdam rundt. Videre i prosessen benyttes fortynnet syre til å løse ut jordartene fra råvaren før syra gjenvinnes.

Området hvor REEtEC AS sitt anlegg skal etableres er regulert til industri. Ifølge Porsgrunn kommune sin reguleringsplan er det aktuelle området omfattet av hensynsone brann- og eksplosjonsfare.

Hvor høy er risikoen?

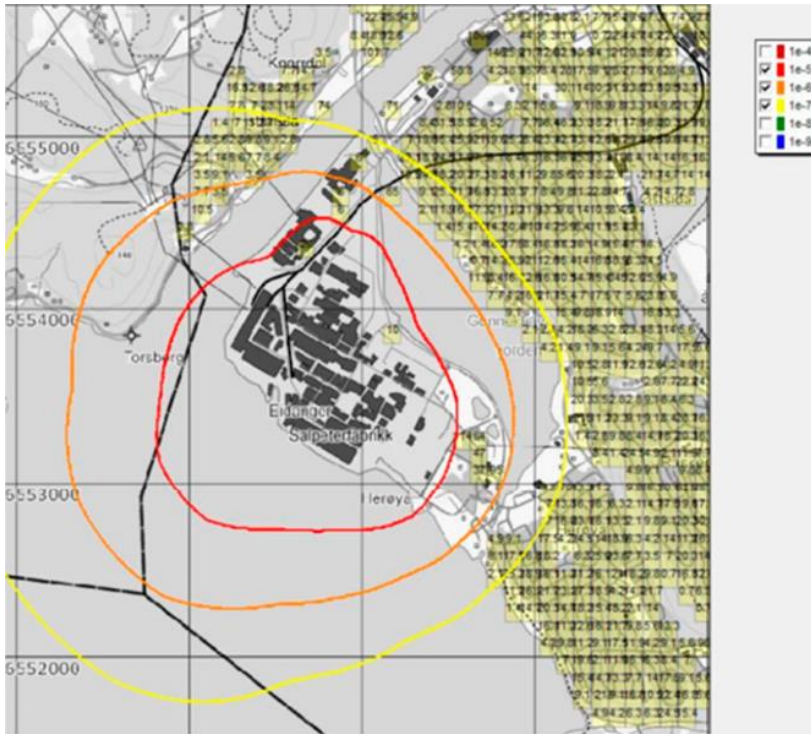
Det er utarbeidet konsekvenskonturer for anlegget, med utgangspunkt i DSBs retningslinjer for kvantitative risikovurderinger for anlegg som håndterer farlig stoff. Konsekvenskonturer for anleggets worstcase-scenario er vist i figur 1.

Figur 1 Konsekvenskonturer som viser utstrekningen av 1 % dødelighet (blå), 10 % (grønn), 50 % (rød) og 100 % (lilla), under verst tenkelige forutsetninger, hvis hendelsen faktisk inntreffer.

Det er kun én hendelse på anlegget som har potensiale til å påvirke 3. person, det vil si personer som befinner seg utenfor Herøya industripark (HIP). Konsekvenskonturene i figur 1 viser hvor langt unna anlegget hendelsen kan medføre dødsfall. Innenfor de ulike konturene i figur 1 vil det være fra 1% til 100% sannsynlighet for død for personer som oppholder seg der. Utenfor den blå konturen er det 0 % dødelighet. Sannsynligheten for at hendelsen inntreffer er vurdert til å være svært lav. REEtEC AS har innført en rekke tiltak for å forebygge at den aktuelle hendelsen skal kunne skje.

Figur 2 viser eksisterende risikokonturer fra HIP.

Figur 2 Risikokonturer som viser sannsynligheten for dødsfall per år som følge av ulykkeshendelser på HIP med farlig stoff, for personer som oppholder seg innenfor konturene.

Risikokonturene i figur 2 viser individuell risiko i området rundt HIP. Individuell risiko er den statistiske frekvensen for å omkomme for en person som befinner seg på et bestemt punkt i nærheten av anlegget hele døgnet, i et helt år. Det kan normalt oppstå mange forskjellige uhellshendelser ved et anlegg der farlig stoff håndteres. Frekvens for å omkomme beregnes for hver enkelt uhellshendelse, i alle punkter i området rundt anlegget. Frekvens for alle uhellshendelsene summeres, og risikokonturene fremkommer ved at det trekkes en linje mellom punkter med samme frekvens (risiko).

Figur 2 viser totalrisiko basert på en rekke hendelser fra de ulike virksomhetene lokalisert på HIP.

I DSB-rapporten *Sikkerheten rundt anlegg som håndterer brannfarlige, reaksjonsfarlige, trykksatte og eksplosjonsfarlige stoffer* fra juni 2013, fremgår det hvilke akseptkriterier DSB legger til grunn ved vurdering av risiko rundt anlegg med farlig stoff. Tabell 1 er hentet fra rapporten og viser at akseptkriteriene knyttes til tre hensynssoner; indre, midtre og ytre sone. Hensynssonene fastsettes på bakgrunn av risikokontur 10^{-5} , 10^{-6} og 10^{-7} . Det går statistisk sett hundre tusen år mellom hver gang det skjer en dødelig ulykke på anlegget som rammer punktene som utgjør risikokontur 10^{-5} . Tilsvarende intervall for risikokontur 10^{-6} og 10^{-7} er henholdsvis én million og ti millioner år.

Tabell 1: Hensynssoner og tilhørende bestemmelser

Hensynssone	Hensynssonene for Farlig stoff-anlegg går ut:	Hensynssonene for Eksplosivanlegg går ut:	Bestemmelser for hensynssonene (objekter og aktiviteter akseptert i sonen)
Indre sone	Til risikokontur 10^{-5}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	Dette er i utgangspunktet virksomhetens eget område. I tillegg kan for eksempel LNF-område inngå i indre sone. Kun kortvarig forbi-passering for tredjeperson (turveier etc.).
Midtre sone	Til risikokontur 10^{-6}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	Offentlig vei, jernbane, kai og lignende. Faste arbeidsplasser innen industri- og kontorvirksomhet kan også ligge her. I denne sonen skal det ikke være overnatting eller boliger. Spredt boligbebyggelse kan aksepteres i enkelte tilfeller.
Ytre sone	Til risikokontur 10^{-7}	Til sikkerhetsavstand etter tabellverdier	Områder regulert for boligformål og annen bruk av den allmenne befolkningen kan inngå i ytre sone, herunder butikker og mindre overnattingssteder.
Utenfor ytre sone	Ingen hensynssone utenfor ytre sone	Ingen hensynssone utenfor ytre sone	Skoler, barnehager, sykehjem, sykehus og lignende institusjoner, kjøpesenter, hoteller eller store publikumsarenaer må plasseres utenfor ytre sone.

Figur 1 viser at konsekvenskonturer fra REEtec AS sitt worstcase-scenario ikke vil ha en utbredelse utenfor HIP. Hendelser ved anlegget vil heller ikke påvirke eksisterende risikokonturer fra HIP. Det er ikke identifisert noen dominoeffekt mellom REEtec AS sitt anlegg og omkringliggende virksomhet på HIP. DSB vurderer at risikoen fra REEtec AS sitt anlegg er i tråd med DSB sine akseptkriterier.

Hvilke krav stiller regelverket til beredskap?

REEtec AS er pliktig til å utarbeide beredskapsplan samt etablere en tilstrekkelig egenberedskap med tilhørende varslings- og innsatsplaner. Beredskapsplanen skal gjennomgås årlig og oppdateres ved endringer som har betydning for beredskapen. Planen skal uansett oppdateres minst hvert tredje år. I tillegg må virksomheten sørge for at beredskapsplanen øves og testes årlig, og at alle elementer i planen øves og testes i løpet av en periode på tre år. Disse kravene finnes i forskrift om håndtering av farlig stoff § 19 og storulykkeforskriften § 11.

Videre stiller storulykkeforskriften § 12 krav om at virksomheten må sikre at opplysninger om de farlige stoffene som finnes på anlegget, aktiviteten på anlegget og sikkerhetstiltak for de som kan bli berørt av en storulykke til enhver tid er oppdaterte og tilgjengelige for allmennheten. Informasjonen publiseres vanligvis på virksomhetens nettside. I tillegg må virksomheten regelmessig gi denne informasjonen direkte til alle som kan bli berørt av en storulykke.

Ovenstående krav må være oppfylt før virksomheten tar farlig stoff inn på anlegget.

REEtec AS vil bli innlemmet i allerede eksisterende beredskapsorganisasjon og industrivern på HIP.

Hvorfor må virksomheten innhente samtykke fra DSB?

Forskrift om håndtering av farlig stoff § 17 stiller krav om at enkelte virksomheter må innhente samtykke til håndtering av farlig stoff fra DSB før håndtering av farlig stoff eller bygging av anlegg kan påbegynnes. Samtykkeplikten gjelder:

- virksomheter som er omfattet av storulykkeforskriften
- virksomheter som omlaster farlig stoff fra skip til skip

- virksomheter som bunkrer passasjerskip med LNG
- virksomheter som transporterer farlig stoff i rørledning med driftstrykk høyere enn 16 bar.

Det må også innhentes samtykke ved vesentlig endring av samtykkepliktig virksomhet.

På grunn av mengde syre som er klassifisert som giftig ved innånding, vil REEtec AS få plikter etter storulykkeforskriften § 9 ved bygging av det omsøkte anlegget, og må derfor innhente samtykke fra DSB.

Hva kan jeg uttale meg om?

Brann og eksplosjonsvernloven § 24 stiller krav om at virksomheter som planlegger å etablere eller endre storulykkeanlegg med farlig stoff skal innhente og legge vekt på uttalelser fra befolkningen rundt anlegget (høring). DSB gjennomfører høringen på vegne av virksomhetene i forbindelse med søknad om samtykke.

Plikten virksomheten har til å innhente uttalelser gjelder anleggets lokalisering (nye anlegg) samt planlagte beredskaps- og sikkerhetstiltak. Når det gjelder lokalisering, er det kun innspill som gjelder brann, eksplosjon og andre ulykker eller tilsiktede hendelser med farlig stoff, og tilhørende risiko, det kan tas hensyn til. Innspill knyttet til støy, lukt, tap av utsikt mv. vil ikke bli tatt i betraktning.

DSB ber om at eventuelle uttalelser til saken sendes pr. e-post til postmottak@dsb.no innen høringsfristens utløp 11.04.2023. Innspill bes merket med saksnr. 2022/19225.

Informasjon om et eventuelt vedtak om samtykke gjøres kjent på www.dsb.no/hoeringer.